

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

SECȚIUNEA A. Limba și literatura română

Etapă locală, 16 februarie 2019

Clasa a V-a

Toate subiectele sunt obligatorii.

Timp de lucru: 3 ore.

Nu se acordă puncte din oficiu. Total: 100 de puncte.

Citește cu atenție următoarele texte și răspunde tuturor cerințelor formulate în sarcinile de lucru:

5	A. Dară cu dascălul n-ar fi îndrăznit niciodată să prindă vorba, fiindcă se simțea prea jos spre a cuteza să supere pe un om atât de învățat cum era jupânul învățător Pantelemon Clăiță, un om scurticel, iute la vorbă, cu mustața groasă și cu sprâncenele dese. Nici nu se cuvenea să-l supere, fiindcă dascălul Clăiță era om neobosit, avea totdeauna de lucru și nu putea să-și piardă vremea cu orișicine.
	Însă în cele din urmă tot trebuia să meargă la el, ca să-i mulțumească pentru învățătura lui Huțu și să-i spună că, iaca, Huțu a crescut mare, știe mai mult decât toți băieții din sat și trebuie să meargă la lucru [...].
10	— Așa-i, zise dascălul, e băiat foarte înțelept și trebuie să meargă la lucru. Pentru ca să vezi d-ta: omul trebuie să învețe a munci ca să poată trăi. Nu e școala cum ar trebui să fie, căci atunci ar învăța toți copiii la școală și n-ar trebui să-și mai piardă vremea pe la țarină. Dar ce să-i faci? Am grădinița ce mi-a lăsat-o satul și i-am învățat să pună sămânța, să facă altoi, să poarte grijă de stupi, să pună cartofi, fasole, morcovi și pătrunjel, să sădească varză și tutun, să poarte grijă de viță, ba la anul am să-i pun chiar la prașilă, pentru ca încă de mici să știe cum se câștigă pâinea de toate zilele. Dacă satul mi-ar da o bucată de țarină, i-aș învăța și celelalte lucruri. Pentru ca să vezi d-ta: dascălul trebuie să știe tot și, dacă nu știe, trebuie să învețe, fiindcă sunt cărți în care stau toate aceste și eu aș învăța copiii așa cum stă în cărți, adică mai bine de cum se obișnuiește [...].
15	Afară de aceste am casă grea, cinci fete, care cresc în fiecare zi și niciun băiat, și satul ar trebui să se gândească și la mine. Ba acum se gândesc să mai facă și o a doua școală în sat, fiindcă ar fi prea mulți copii la mine. Dar cine a adunat copiii la școală? Eu [...]. Pentru ca să vezi d-ta: dascălul e cel mai mare lucru în sat, cel mai mare lucru în țară, pentru că el învață pe copii cum să vorbească, cum să se poarte, cum să înțeleagă lucrurile și cum să lucreze ca să-și câștige pâinea cea de toate zilele.
20	(Ioan Slavici, Budulea Taichii)

B.

Profesorul nostru

Marti, 18.

De azi dimineață îmi place și profesorul nostru de acum. Pe când intram în clasă, unde el se și afla pe catedră, școlari de-ai lui, de acum un an, trecând pe la ușa clasei noastre, se opreau puțin, ca să-l salute.

— *Bună ziua, domnule profesor!*

— *Bună ziua, domnule Perboni! Unii chiar intrau, îi strângeau mâna și fugeau repede. Se vede că ei îl iubesc și că s-ar întoarce bucuroși la dânsul. El le răspundea:*

— *Bună ziua! Strângea mâinile ce i se întindeau, dar nu se uita la nimeni, și rămânea serios după fiecare salutare; dunga de pe frunte i se adâncea și mai tare; sta întors spre fereastră, uitându-se la acoperișul casei din față; în loc de a se bucura de acele saluturi, părea că se simțea mâhnit.*

După aceea se uită cu băgare de seamă la fiecare din noi. Se pogorî de pe catedră și ne dictă plimbându-se printre bănci. Văzând pe un copil roșu la față și cu chipul plin de bubulițe, încetă îndată de a mai dicta, se opri, apucă obrazul băiatului cu mâinile, îl privi adânc, îl întrebă ce are și-i pipăi fruntea, ca să vadă dacă arde.

În timpul acesta, un băiat, care stătea la spatele lui, se ridică și începu să se strâmbe la el. El se întoarce fără de veste, băiatul se opri repede și-și plecă ușor capul, așteptându-și pedeapsa. Profesorul îi puse o mână pe cap și îi zise numai atât:

— *Să nu mai faci așa! Apoi se sui iar pe catedră și începu să dicteze. Când sfârși de dictat, se uită câțva timp la noi fără a vorbi și apoi ne zise încetinel cu glasul lui cel gros, dar blând: Ascultați, copii! O să petrecem un an împreună, să ne silim în toate chipurile, ca să-l petrecem bine. Învățați și fiți buni! Eu n-am familie! Voi sunteți familia mea! Acum un an trăia încă biata mea mamă: a murit și ea. Am rămas singur! Vă am numai pe voi pe lumea aceasta! Nu mai am altă dragoste, alt gând, decât al vostru! Fiți voi copiii mei! Eu vă iubesc; iubiți-mă și voi pe mine! N-aș dori să mă văd silit ca să pedepsesc nici măcar pe unul din voi. Arătați-mi că sunteți băieți de inimă. Școala noastră să fie o familie; voi să fiți mângâierea și fala mea. Nu vă cer să-mi făgăduiți acestea prin vorbe; sunt sigur că în inima voastră fiecare din voi a și răspuns "da"; de aceea vă și mulțumesc!*

Tocmai atunci intră portarul, ca să sune sfârșitul orei. Ieșiră cu toții în liniște. Băiatul care se strâmba la spatele profesorului, se apropie de el și îi zise cu șfială:

— *Iertați-mă, domnule profesor! Profesorul îl sărută pe frunte și-i răspunse:*

	— Du-te, fătul meu!
	(Edmondo de Amicis, <i>Cuore, inimă de copil</i>)
55	C.
	<i>Dar sunt anumite calități care fac din educatoare sau învățătoare acea persoană de care ne aducem aminte cu zâmbetul pe buze, peste niște ani:</i>
60	<i>să iubească necondiționat copiii</i> – cred că e o condiție esențială pentru această meserie. E nevoie de dăruire, nu e un simplu job. Iar copiii simt dacă omul acela e acolo pentru ei și împreună cu ei.
	<i>să aibă capacitatea de comunicare</i> – să nu fie o persoană introvertită. Comunicarea nu este doar verbală, copiii simt când dascălul le vorbește lejer, relaxat, clar, cu plăcere.
65	<i>să-i placă să se joace</i> – copiii adoră jocurile și învață enorm prin joacă. Educatoarea sau învățătoarea să fi înțeleasă că nu cade în ridicol, dacă se joacă uneori cu copiii. Din contră, dă dovadă de maturitate și nu cred că există o cale mai simplă și mai plăcută pentru copii de a te apropia de ei.
	<i>să aibă simțul umorului</i> – un copil care trăiește într-un mediu sănătos râde de 200 de ori pe zi. Și nu e rău deloc! S-a dovedit că râsul întărește sistemul imunitar. El luptă cu hormonul stresului și ajută creierul și plămânii să primească oxigen suplimentar.
70	<i>să fie creativă și să aibă imaginație</i> – veți recunoaște o educatoare sau o învățătoare creativă și din modul în care își va aranja clasa, de exemplu.
	<i>să fie empatică</i> – un dascăl care știe să se transpună în pielea copilului.
	<i>să aibă spirit organizatoric</i> – să știe să implice copiii în activități, cu calm și plăcere.
	<i>să fie echitabilă</i> – să nu fie părtinitoare, să aibă aceeași „unitate de măsură” pentru toți copiii.
	(https://preșcolar.ro/ce-înseamnă-o-educatoare-sau-o-învățătoare-bună/)

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Cuvintele *(să)sădească, pâinea* conțin, în ordine:

- o silabă, două silabe;
- două silabe, două silabe;
- trei silabe, două silabe;
- patru silabe, două silabe.

2 puncte

2. În enunțul: *Școala noastră să fie o familie; voi să fiți mângâierea și fala mea.* există:

- a) patru substantive și trei verbe;
- b) patru substantive și două verbe;
- c) trei substantive și două verbe;
- d) trei substantive și trei verbe .

2 puncte

3. Antonimele contextuale ale cuvintelor *dese*, *neobosit*, *a munci*, *să câștige* din rândurile 3,4,10,22, sunt în ordine:

- a) rare, odihnit, a lenevi, să piardă;
- b) numeroase, epuizat, a alerga, să reușească;
- c) numeroase, tulburat, a exagera, să biruie;
- d) rare, epuizat, a lenevi, să reușească.

2 puncte

Scrie răspunsurile corecte pentru cerințele de mai jos:

- 4. Identifică în textul B, două verbe la modul indicativ, timpul imperfect. **2 puncte**
- 5. Identifică și transcrie din textul A, o propoziție dezvoltată. Transformă propoziția transcrisă în propoziție simplă. **2 puncte**
- 6. Alcătuește o propoziție interogativă în care să te adresezi învățătorului Clăiță și care să conțină un verb la modul indicativ, timpul perfect compus. **2 puncte**
- 7. Transcrie două cuvinte din câmpul lexical al substantivului *școală*, ce apar în textul B. **2 puncte**
- 8. Transcrie, din textul B, două subiecte exprimate prin substantive la genuri diferite. **2 puncte**
- 9. Scrie corect enunțul: *Naș dori să mă vadă silit casă pedepsesc nici măcar pe unul din voi.* **2 puncte**
- 10. Transcrie o propoziție negativă din textul A. **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre întrebările de mai jos:

- 1. De ce folosește profesorul din textul B cuvintele *voi să fiți mângâierea și fala mea*, atunci când se adresează elevilor săi? **6 puncte**
- 2. Transcrie, din textul B, câte un cuvânt/ secvență care se referă la timpul acțiunii și unul care se referă la spațiul acțiunii. **6 puncte**
- 3. Formulează câte o idee dezvoltată pentru textul A, respectiv textul B. **6 puncte**
- 4. Explică semnificația secvenței din textul A: *Pentru ca să vezi d-ta: dascălul trebuie să știe tot și, dacă nu știe, trebuie să învețe, fiindcă sunt cărți în care stau toate aceste, și eu aș învăța copiii așa cum stă în cărți, adică mai bine de cum se obișnuiește [...]* **6 puncte**
- 5. Precizează o trăsătură a profesorului din textul B; ilustrând-o cu un exemplu din text. **8 puncte**
- 6. Indicați o asemănare și o deosebire între textele A și B. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

20 de puncte

Cum crezi că ar arăta școala fără profesori sau învățători?

Scrie o compunere de 150–200 de cuvinte, în care să răspunzi la această întrebare, justificându-ți ideile prin valorificarea semnificațiilor și a valorilor propuse de textele-suport, precum și ale lecturilor, a experienței personale și culturale.

În elaborarea răspunsului vei avea în vedere:

- interpretarea evenimentelor din cele trei texte, în vederea justificării răspunsului; **4 puncte**
- corelarea ideilor din cele trei texte și a acestora cu idei dintr-un alt text literar sau cu aspecte din experiența personală sau culturală; **6 puncte**
- respectarea structurii unei compuneri, claritatea exprimării și coerența ideilor. **6 puncte**

Vei primi 16 puncte pentru conținutul compunerii și 4 puncte pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

SUBIECTUL al IV-lea

20 de puncte

Alcătuiește un text descriptiv de 150-200 de cuvinte în care prezinți imaginea profesorului ideal.

În redactarea textului vei avea în vedere:

- construirea unor idei creative adecvate cerinței, respectând tema și conținutul; **4 puncte**
- respectarea convențiilor unui text descriptiv și a structurii unei compuneri; **4 puncte**
- realizarea coerenței tematicе și a coeziunii; **2 puncte**
- utilizarea a minimum două elemente de limbaj artistic (expresii frumoase); **2 puncte**
- prezentarea a minimum două calități ale profesorului ideal; **2 puncte**
- utilizarea claselor morfologice specifice textului descriptiv. **2 puncte**

Vei primi 16 puncte pentru conținutul compunerii și 4 puncte pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.